

Complexnummer: 517881

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Boerderijcomplex

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

517882, 517883

Woonplaats

Hazerswoude-Dorp

Gemeente

Alphen aan den Rijn

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdoject

Hoogeveenseweg 14, 2391 NR te Hazerswoude-Dorp

Complexomschrijving

Inleiding

BOERDERIJCOMPLEX 'Mariahoeve' met boerderij en varkensstal, in 1933 in de stijl van de Delftse School ontworpen door de Delftse architect ir. M. Gerritzen (1902-1990). Als aannemer trad op dhr. G. de Bont. De architect kwam tijdens zijn studie bouwkunde aan de TH te Delft sterk onder invloed te staan van prof.ir. M.J. Granpré Molière. Deze was tussen 1924 en 1953 hoogleraar bouwkunde en de belangrijkste voorman van deze architectuurstroming, waarbij veel belang werd gehecht aan traditionele waarden en vormen uit het verleden. Belangrijke inspiratiebron was de inheemse (landelijke) baksteenarchitectuur, waarbij Gerritzen heeft gekozen voor een in oorsprong uit Friesland afkomstig boerderijtype. Hij heeft zich tot in de kleinste details beziggehouden met het totaalontwerp van zowel in- als exterieur. Hierbij is veel aandacht besteed aan de hoge ambachtelijke kwaliteit van de uitvoering, zoals ondermeer blijkt uit het gebruik van handgesmede nagels. Het ideaal wat hem hierbij voor ogen stond was dat 'de bouw moest passen in het landschap' en 'de boer als volwaardig mens te beschouwen en niet als slaaf van de maatschappij (vriendelijke mededeling Mw. Gerritzen). Het ontwerp voor het in oorsprong gemengde bedrijf is dan ook in overleg met de uit Zeeland afkomstige pachter tot stand gekomen.

Omschrijving

De boerderij is markant gesitueerd op de hoek van de Hoogeveense weg en Provinciale weg. Het erf is toegankelijk door middel van een vaste brug, waarvan echter het hek ontbreekt. Een lange, door bomen geflankeerde oprijlaan leidt naar een keerlus met in het midden een lindeboom. Hier bevinden zich de ingangen naar het woon- en naar het bedrijfsgebouwe. Voor de boerderij een gazon met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voor de voorgevel van het woongedeelte twee leilinden. Achter het kookhok ten westen van het bedrijfsgedeelte bevindt zich een kleine gemetselde ronde waterput en een kleine vrijstaande varkensstal, waarvan de nokrichting haaks staat op die van de boerderij. De knechtswoning langs de Hoogeveenseweg is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Waardering

Het boerderijcomplex is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van een kop-hals-romptype in de stijl van de Delftse School uit de jaren '30 van de 20ste eeuw.

Architectuurhistorisch is het boerderijcomplex van algemeen belang vanwege de bijzondere typologie en de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, waarbij veel aandacht is besteed aan de vormgeving en detaillering en duidelijk sprake is van een ontwerpeenheid tussen in- en exterieur. De boerderij is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de hoge mate van gaafheid van zowel hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering bij in- en exterieur.

Het complex bezit een ensemblewaarde door de ruimtelijke, architectonische en functionele samenhang tussen de verschillende complexonderdelen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 517882

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82905/132

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hazerswoude-Dorp	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hazerswoude-Dorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hazerswoude	E			2131

Omschrijving**

Inleiding

BOERDERIJ van het kop-hals-romptype, als onderdeel van het boerderijcomplex 'Mariahoeve', in 1933 in de stijl van de Delftse School ontworpen door de Delftse architect ir. M. Gerritzen. Het interieur bevindt zich vrijwel nog geheel in oorspronkelijke staat. Omstreeks 1950 is door de plaatselijke architect J. Dekker het melkhok in het tussenlid een gedeelte afgetimmerd voor een 'natte cel' en heeft de keukenplaats een entreepoortaal gekregen.

Omschrijving

Boerderij met een gedeeltelijk onderkelderd rechthoekig éénlaags woongedeelte onder een zadeldak tussen tuitgevels met een smaller, éénlaags tussenlid (hals) eveneens onder een zadeldak met lagere nokhoogte, dat een verbinding vormt met het naar rechts (westen) uitspringend bedrijfs gedeelte onder een afgewolfd rieten zadeldak met rode nokvorsten. De zadeldaken van het 'kop- en hals'-gedeelte zijn gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen en worden onder de dakvoet beëindigd door een houten goot op klossen. De uit drie bouwvolumen bestaande boerderij staat tezamen met de nokrichting van de drie volumens haaks op de weg.

Het pand is opgetrokken in rode baksteen (kruisverband) met strekken boven de vensters, segment- en rondboogvormige ontlastingsbogen. De kopgevels zijn afgewerkt met vlechtwerk. Bij het bedrijfs gedeelte worden de deur- en vensteropeningen gedekt door rollagen. Aanzet- en sluitstenen van de ontlastingsbogen op de verdieping, evenals hoekblokjes bij gevelaanzetten en schoorstenen zijn van natuursteen. De vensters zijn overwegend schuiframen, deels ook openslaande ramen met roedenverdeling, afgehangen met groen geschilderde luiken. De meeste deuren zijn zwaar uitgevoerde opgeklampte deuren.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De voorgevel op de begane grond heeft twee smalle zesruitsschuiframen. Op de verdieping zijn twee openslaande vierruitsschuiframen symmetrisch in de gevel geplaatst. De staafankers van de zoldering vormen het jaartal: '1933'. Tegen de rechter zijgevel is een overhoeks steunbeertje geplaatst met een natuurstenen blok.

Tegen de achtergevel bevindt zich een kleine uitbouw onder lessenaarsdak, voorzien van twee opgeklampte deuren. De ene ruimte bevat een w.c., de andere is het kookhok voor het veevoer. Van de beide langsgevels heeft die aan pleinzijde (oost) links van het midden onder een kleine luifel de hoofdentree met gemetselde stoep, waarvan de deur op decoratieve wijze van gesmede nagels is voorzien. De dakkapel erboven is een klokgevel met hardstenen hoekblokjes en klepraam. Links van de entree is een hardstenen stichtingssteen ingemetseld met de tekst: 'Marinus Van de Velde/Die 66 Jaren telde/Heeft dit zij gezegd/Den eerste steen gelegd/21 Oogstmaand 1933'.

Links van de entree één zesruitsschuifraam en rechts twee achtruitschuiframen. De andere langsgevel heeft onder andere twee segmentboogvormige keldervensters met diefijzers, geflankeerd door kleine steunbeertjes. De afgeknotte kopgevels van het bedrijfsgedeelte hebben rechts van het midden een dubbele staldeur, waarin een kleinere deur en een klein rond vierruitsvenster. De kopgevel aan de voorzijde heeft bovendien een dichtgezet zoldervenster. De oostelijke langsgevel heeft relatief hooggeplaatste stalvensters met luiken. De westelijke langsgevel heeft segmentboogvormige smeedijzeren stalvensters en een staldeur met daarboven onder een opgelicht dakschild een tweedelig hooiluik met vierruits zijlichten (zgn. melkmeisje).

Interieur

Nagenoeg gaaf bewaard interieur met oorspronkelijke indeling en diverse details, waaronder de originele deuren met smeedijzeren beslagwerk. De entreedeur is aan de binnenzijde voorzien van decoratief snijwerk.

Achter de voordeur een woonkeuken met balkenzoldering van moer- en kinderbinten en gesneden consoles, grenen vloerdelen. Schuin rechts tegenover de entree bevindt zich een schouw, waarvan de hoge achterwand betegeld is met tegels in Oud-Hollandse stijl, bekroond met een uitkragende, naar buiten uitzwenkende boezem, steunend op natuurstenen consoles met symbolen (P en +, ster/maan). Aan de korte noordzijde links van een vierruits zijlicht voorziene deur naar de keukenplaats een kooknis met schildpadtegels en rechts ervan een aanrecht met houten benagelde kastje en Makkummer tegeltjes met spinnekopmotief. Losse uittrekbare trap naar een open zolderruimte met in het voorste deel twee bedsteden met ingebouwde kasten. Het hogere achterdeel is middels een trap toegankelijk. Glazen zesruitsdeur naar de woonkamer, waarin een vaste ondiepe vitrinekast en een schuingeplaatste hoekschouw. Relief op zandstenen sluitsteen van troggewelf met voorstelling van engelen, geloof, hoop en liefde en 'AD 1934'.

Zandstenen dekplaten van zijwanden met in reliëf: 'Ps 126:5/Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.' Drie slaapkamers met bedstede, onderlade en kasten, waarvan één boven de kelder. Kelder met twee gordelbogen met dwarse tongewelven en plavuizen vloer. In het tussenlid, in oorsprong bestemd als keukenplaats en melkhok, bevinden zich onder andere een koelbak en klompenrek.

Het driebeukige bedrijfsgedeelte bevat eveneens de gehele oorspronkelijke indeling met in de linker (west) beuk achtereenvolgens een koe- en paardenstal en een wagenstalling met daarboven een hooiberging. De middendeel heeft een klinkerbestrating.

Waardering

De boerderij is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als representatief voorbeeld van een kop-

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hals-rompboerderij uit de jaren '30 van de 20ste eeuw in de stijl van de Delftse school.

Architectuurhistorisch is de boerderij van algemeen belang vanwege de bijzondere typologie en de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp, waarbij veel aandacht is besteed aan de vormgeving en detaillering en waarbij duidelijk sprake is van een ontwerpeenheid tussen in- en exterieur. De boerderij is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de hoge mate van gaafheid van zowel hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering bij in- en exterieur.

Van ensemblewaarde door de onderlinge ruimtelijke, architectonische en functionele samenhang tussen de verschillende complexonderdelen.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 517883

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82905/130

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hazerswoude-Dorp	Alphen aan den Rijn	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hazerswoude-Dorp	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hazerswoude	E			2131

*Omschrijving***

Inleiding

VARKENSTAL behorend bij het boerderijcomplex 'Mariahoeve', in 1933 in de stijl van de Delftse School, ontworpen door de Delftse architect ir. M. Gerritzen.

Omschrijving

Vrijstaande éénlaags schuur op rechthoekig grondplan onder een rietgedekt iets overstekend schilddak met rode nokvorsten. De schuur is opgetrokken uit rode baksteen (kruisverband).

In het midden van de zuidelijke langsgevel bevindt zich een opgeklampte deur met klein keperboogvormig ruitje, geflankeerd door twee segmentboogvormig gietijzeren stalvensters met decoratieve roedenverdeling. De noordelijke langsgevel heeft links een opgeklampte deur.

Waardering

De VARKENSTAL is van algemeen cultuurhistorisch belang als onderdeel van een typerende Delftse Schoolboerderij van het kop-hals-romptype uit de jaren '30 van de 20ste eeuw. Het bezit ensemblewaarde door de ruimtelijke, architectonische en functionele samenhang met de overige complexonderdelen. Er is sprake van een hoge mate van gaafheid van zowel hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering van het exterieur.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Varkensstal

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument